

Մասիս լրագիրն 5 անգամ կը հրատարակուի շաբաթը . 4 Օրաբերք եւ 1 Շաբաթաբերք :

Տարեկան զին. Կ. Պոլսյ համար 180	
„ „ Գաւառաց „	10 Մեհ
Կեցամտեայ զին Կ. Պոլսյ „	90 Ղրլ
„ „ Գաւառաց „	5 Մեհ
Իւրաքանչիւր բոլոց զին	
Շաքարաբերք	60 փրլ.
Օրաբերք	20 „

Դուք լրացած կրթական համբու ծախ-
քը ԽՍՀՄ-ում քրեական կրթա-
նական կենտրոնում անցրել են անգլիական համալս-
արհիվանքում անցրել են համալս 2 դ.
Լրացրել են վերաբերյալ համալս կամ ու-
նեն իրենց գրությունը ԽՍՀՄ-ում Տնօրեն-
նական արհիվանքում անցրել են համալս ծախ-
քում անցրել են կրթական կենտրոնում

ՀԱՅԴԱՅԻՆՆԵՐԸ

ՔԱՂԱՔԱԳԴՆ ՍԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԳՈՒԼԻՅ 1 ՓԵՏՐՎԱՐ

PLA U. PLULA

Տէրութեանց խաղաղասիրական քաղաքականութիւնը վերջապէս ապարդիւն չեղաւ : Հռոմաւանսի թաղաւորը մեծ դժուարութեանք ետեսուի ուրեմն կրցաւ պայտօնէութիւնը կաղմել որ դեմադմաժողովին յայտարարէ չմեղել : Ա . Օ . Այլմիտ , ի ստիպել հարկին խորհրդարանը գոյցելու պայմանաւ , իրեն առաջարկեալ դժուարին պայտօնն ընդունեց , եւ թէպէտ Լեւոնի մէջ ամբողջ արքունի պալատին առկեւ : Ա . Առկարին ուղղաւ սղաղակներ հանեց , բայց թիագաւորը կերելին որ մինչեւ իսկ հրամարականի պաշտօնը ըրաւ , եւ թէ իրեն աղաա դործողութիւնը ճնշման ներքեւ դուռի : Լ . յա զրոյցը մինչեւ Լ . ռոմա եւ Փարիզ ալ արձաղանք դուռ , բայց երջանկաբար Օ . յա ինքին պայտօնէութեան կազմուիլն ասոցի առնուէն վերջ տուաւ : Զեւեւ նախան նոր կառավարութիւնն երկու շաբթի օրը պաշտօնական կերպիւ Պարոյի դեսպանին ծանոց թէ տէրութեանց որոշումը կընդունի , եւ հետեւեալ օրը Ա . այլ վարի կամին այսպատասխան առնելով Փարիզ դարձաւ : Բերմն հաւատական է որ իմաստ ի . Գրան եւ Հռոմատան պայտօնական յարաբերութիւնները նորէն հաստատուին . բայց ասով Լ . րեւելիք անգարութիւնը տեսական կերպիւ ամբացած պիտի ըլլայ : Լ . յա իշխաւ վրայ տարակցյաներ կան : Ա . եւ պանաժողովը պարզ որպէս մը միայն տաւ առանց անոր տեսական դործողութեան մասին միջոցներ տնօրինելու . ուստի խիստ հաւանական է որ Հռոմատան նորէն իր խռովայցող ընթացքը ձեռքէ չձգէ , եւ Լ . թէնքի յեղափոխական մասնաժողովները դարձունք բացուելուն պէս դարձեալ իրենց աւերիչ գործն սկսին : Լ . յա կասկածին դէմ ապահովութեան կէտ մը կայ : Ա . իրիտի ապստամբութիւնը բոլորովն մարեցաւ , եւ կայսրութեան միւս եւրոպական զաւառաց մէջ ժողովութեանք խիստ հնազանդ եւ խաղաղ վիճակի մէջ են : Լ . ը մնան փոքրիկ իշխանութիւնները , Ռուսիա , Ալբանիա , Գարատաղ որք մէկ մէկ դժուարութեան կոյծ կրնան բլլալ , բայց ասոցի ալ եւրասիան արեւմտեան մեծ տէրութիւնները միշտ պինդ եւ ինքնուր բռնած են : Գարատաղի իշխանը Լեւոնապուրէն : Այլլին գաղանք եւ րքանի մ'օր պիտի կենայ եղբ : Ռուսիոյ կայսրն իրեն ոսկեպատ տօր մը եւ ամուսնոյն ալ Ա . կատարինէին նըշանը տուեր է : Դ . իքոյ իշխանին այս ուղեւորութիւնը կասկածներ կուտայ , սրող եղբայր թէ ինչ ատոմեան կալարութեան տալ արժան է : Ա . այ ժամ Գարատաղի սահմանադր ինքն ինքն խորիր որոյցելու համար կապմուտ

խառն յանձնատիրոջն իր գործն աւարտելու վրայ է։ Վարտապետը ինքն Ռամանեան հարկն վրայ կալուած ունեցողները կամ երկրին օրէնքն ու հարստակութիւնն ընդունելով պիտի նստին, եւ կամ իրենց կալուածներուն փոխարինութիւնն առնելով Սեւ լեռը պիտի թրժան։ Այսպէս՝ կը յայտնուի որ դժուարութիւն մ'աւելլ պատիւ։ Այլիկա՝ ներքին օրէնսդրութեամբ ղեկավարէ եւ Վնդգիւականին համանման Վամանադրութիւն մը կը հաստատէ։ Ռամանեոյ մէջ յեղափոխական մասն հանգարտ նստիլ չաւելի։ Այլ Վրդիթիւն, երբոր երկրին կառավարութիւնն իր ձեռքը չըլլար, ամեն տեսակ ընդգիւծութիւններ կը հանէ կեցած կառավարութեան դէմ։ Խորհրդարանին մէջն եւ գուրքը յեղափոխական ճառեր կը խօսի, օրթոտորութեան առաքելաւ կը ձեռնայ, ինքը մ'Արարիպարտի հետեւող ռամկալարի է, եւ փոքրիկ խաղալ կամ Պիւմարքի մը դերը խաղալ կուզէ։ Իր կուսակիցները Խորհրդարանին մէջ պաշտօնէից դէմ մեղադրանաց քուէ տուին, պաշտօնեայիները հրաժարեցան։ Իշխանն անոնց հրաժարականը չընդունելով, պաշտօնեայիներն ստիպեց որ վստահութեան քուէ ուզեն։ Խորհրդարանը վստահութեան քուէ տուաւ, բայց քանի մ'օր չանցած նորէն որոշածնէից մեղադրանք տուաւ։ Մասնաձայնի զօրակետը Պուրքէշի զինուորական վիճակին հրամանատար անուանելուն համար։ Պաշտօնեայիները նորէն հրաժարական տուին, իշխանը դարձեալ չընդունեց, եւ վերջապէս Խորհրդարանը լուծեց։ Ռամանեոյ այս խառնաշփոթ վիճակը տեսնելով, ուր տակաւին յառաջդիմութիւնը խիստ յամբարայլ կերթայ, զարմանալի կը թուի որ Վ. Վրդիթիւնն Սօլա—Ալաքդիլինեալուն հռոմեական սերունդը ըլլալուն վրայ պործենարով, քիչ կը մնայ որ զոմանը աշխորհի առաջին քաղաքաւորութեալ ազգը շինէ։ Իսկայ իրօք շոտ ժամանակ պէտք է որ Ռամանեոյ Սէրվիա Վարտապետ եւ Ֆունտոն տոտէլն քաղաքակրթեալ ըլլան Վաղդիցի Վնդգիւ կամ Վերանիոյ օրէս եւ լաւ կըլլայ անշուշտ որ նախ քաղաքակրթութեան ծաւալման դուրս իբր ըլլան, քան թէ յեղափոխութեան։ Նիսարճ խաղաղութեան կը բաղձայ, փնջեւեւ Սթէնքի եւ Պուրքէշի աւտփոխաները միայն իրարանցում կը անեն եւ իրենց երկրին նռնաքուէ ինն կը բերեն։

Վաղդիկը կառավարութիւնը ոտ
կրտահան կերպիւ. Ապապա եւ Ղեկըն
նետրախներն ազգային ժողովոյ ներ-
սպաշուց : Ապանիոյ վերաբերեալ
խաշտմական զբաղիւնները կապա-
նուցանեի որ իշխապէլա թագահւոյն
նախաժեշն առաջ կամ վերջը կտայն
նախ կառավարութիւնը Ապանիոյ
որոշոյ միջամտելու միտքիս տնեցիք

Վառանձանկեայ վարչութիւնը հաս-
տատուելուն պէս, կայսեր կառավա-
րութիւնը փութոյ յայտարարու-
թիւն ընելու թէ իր առաջին փափա-
քն է Վաղկիոյ եւ Վաղկիոյ մէջ բա-
րեկամութեան կապերը պիտի պա-
հէր։ Մտորիսի կառավարութիւնն
անմիջապէս ⁽¹⁾ Օլոլակա դեսպան
կարգեց Դ. Փարիզ, եւ կայսրը զայն
առանձին անտառութեամբ ընդունեց
ստուգելով որ Վնդգիւր թաղունէն
պէտք չկարգուի պիտի ընդունի։ Եւ
այլն սպանիական դեսպանք։

Հումայ խնդրայն վրայ Վեդրն
տեսարակին մէջ չորս ծանուցադիր կը
գտնուի, որոյմէ կը տեսնուի որ ի-
տալական կառավարութիւնն անցեալ
տարի երկու անգամ դադրական ջո-
րայ պառտական երկրէն ելնել խնդ-
րէր եւ մերժուեր է, կարեւոր նկատ-
մանց համար, Վաղդիւ ճանցէրէ է
Խառլոյ բազմանայ օրինաւորութիւ-
նը, բայց կարիպալտեաններն արդի
լիլու դժուարութեան պատճառաւ
Հումմ եւ Խառլա իրենց կարողու-
թենէն վեր կ'որոճանքի մէջ չընենլու
պատճառաւ տակաւին Հումմ պար-
դիլու ժամանակը եկած չէ համարելու

Մերեւելից նկատմամբ, Վաղարշ
տեսարարը դեհասրնատողային դու-
մարումը կը ծանուցանէ, Սէրկից
մէջ Սիւրպէլ իշխանին մահու-
նէն ետեւ իրաց պապհովիչ ընթացք
մոռնեանալուն վրայ դռնթիւն կը
յայտնէ, Սիւ մանկը մէջ 49) 49) Կա-
թիկոսի պաշտօնէութիւնը կը դատա-
պարտէ, եւ 49) 49) Սիւրպի նախագա-
հութեանը կապումն ուր պաշտօնէ-
ութեան համակրութիւն կը ցուցնէ
50) 50) Գրան դործադրած բարեկար-
գութեանը եւ մանաւանդ 51) 51) Կա-
թիկոսի խորհուրդը մը հաստատուելուն
վրայ յուսող իր խօսքը կը ընէ, եւ ի
կատարման մէջ խաղաղութեան անկը
դուր մնալու եւ Գրանքօ փաշային պաշ-
տօնը տալը տարուան պայմանաւ ամսվ
հաստատուելը կիմացընէ, Կաթիկոսի
իշխանութեան առաջարկած օրէնսդա-
րան լարեկարգութիւնները տախա-
նիկ կը կրած համաձայնութեամբ ի դործ
դրուելու Վաղարշ շուքընի որ Կաթի-
կոսի մէջ հաստատուած Կաթիկոսի
պատասխան եղած պայմանադրու-
թիւնները վերնան։ Կաթիկոսի կա-
թիկոսութիւնն իր պարտուց վճարումը
ապրիլիցնելով Վաղարշ հաստատու-
մանը, եւ ամեն ջանք ի դործ
դրուելու պաշտօն զի Կաթիկոսի կա-
թիկոսութեան իր դադրեցնելու
տեսնալը նկատմամբ յայնձն առած
պայմանն իր կատարելը տեսնալու

ԼՍ պաշտօնական դրոշմներ
ը, որպէս մշէն ամենէն կարեւոր
անհրաժեշտ պահած, եւ միայն անկա-
խարհեան հրապարակութեան տըր-
ած են, յետոյ պիտի լրացունեն երկր-
պարտքը — Երկրամասն վաճառի վերա-
բերելով իր փէկրովն ալ: Եւսպրոս

Հնարավոր Գաղղիցի ներքին եւ ար-
տարին քաղաքականութեան վիճակը
փորձագոյն երանդնելով կը նկարէ,
եւ լուսատեսութիւնն ամեն տեղերու
եւ խնդիրներու վրայ կը ծառայէ:
Իսոյք քննադատութիւնը պաշտօնա-
կան գրութեանց արժէքը կը ցուցնէ:
Նշեցնել շարժում եկայտերական ճառին
վրայ թափափն նշանակուող քննադա-
տութիւնները ծանուցած էինք. այն
յօդուածը բոլոր դազվիական թեր-
թերուն մէջ թարգմանուելով մեծ-
ազդեցութիւն ունեցեր է. Նոյն լը-
նդաբիրը Փարիզի թղթակցէ մը կա-
րէաւ նոսնակ մը կը հրատարակէ, որ
ոչ ինչ նշանակ նշանակութեան օրժա-
նի է: Թող թակիցը կայսեր ճառին այն
խօսքերը, որ ինքզինքն « ազատ ազգի
մը համարատու դրօշը » կանուանէր,
քննադատելով կրէ թէ այս համա-
րատուութիւնը միայն անուանական
թան մ'է: Զթէ կայսեր (Ռ)քէնսդէր
ժողովին համարատու է, ո՞չ ապաքին
իրաւունք ունի լայն լուծելու: Իսկ
թէ ժողովրդական ձայնին, ո՞չ ա-
պաքին ժողովրդեան քուէարկու-
թեան հրաման տալու իրաւունքն ի-
րեն վերադրահած է: Մէկ խօսքով
կայսեր համարատուութիւնը պարզա-
պէս անուէ մ'է. ուստի նոյն իսկ պաշ-
տօններինքն անգամ համարատուաց
կարծիքին մէջ եղած մեծ փոփոխու-
թիւնը տեսնելով՝ կայսեր ճառին մէջ
կը անձնական խիստնութիւնն այնչափ
բարձր եւ ազդու կերպիւ պահանջէ.
Իսկ դէմ կենալ ուղած են, Ա. Սուէ-
մինչեւ իսկ սահմանադրական կառա-
վարութեան մը առաջին պաշտօններին
ընդունելու օրէնքը, իսկ զի պատասխա-
նատու կառավարութեան մը միջոցաւ
մինչեւ կայսերական խիստնին չափա-
հատութիւնը ներքին գործերն առանց
մեծ դժուարութեան կրնան առաջ
նետրուել, եւ թաղին փոխադրութեան
ներքին գործեր դիւրաւ կրնայ կատարուիլ
թէ թէ մինչեւ այն ամեն խորհրդարա-
նի միջոցաւ պահանջարկութեան եղա-
նակը լաւ գործողութեան մէջ ըլլայ:

Վախարահաւատարկ կը թափ թէ
լայալը՝ որ ոչ միայն իր որդին սաս-
տիկ կը սիրէ այլ եւ կը վախարակ որ
որ դերգաստանին գահակալու թիւնը
արունակի, այսպիսի ճշմարտութեան
վրայ իր աշ.ըը գոցէ։ Վայց կ'ըսել
որ տակաւին չուզեր անձնական իշ-
տանութիւնն ի թայ թողուլ, որ-
քէն զի արտասիւն ինդիւիդու մէջ
դատարէն կարենայ գործել, ինչ-
քէն որ ինքը նախամեծար կը հա-
նարի ի նպաստ Վաղդիկ շահագ եւ
աւագ, եւ մեծ մասամբ մ'աւանջու չո
որ դերգաստանին գահակալութիւնն
պահովուի համար։ Իր անցեալ քա-
ղաքականութեան վերջ երկու մեծ պ-
տւերն գործեց, որք են Վէշիկայի
Վերանկայ խնդիրները։ Վասն
այդ է որ աւելի բարդ ին անբոժո՛

